

III

(Πράξεις εγκριθείσες δυνάμει της συνθήκης ΕΕ)

ΠΡΑΞΕΙΣ ΕΓΚΡΙΘΕΙΣΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΥ V ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΕΕ

ΑΠΟΦΑΣΗ-ΠΛΑΙΣΙΟ 2008/841/ΔΕΥ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 24ης Οκτωβρίου 2008

για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, και ιδίως το άρθρο 29, το άρθρο 31 παράγραφος 1 στοιχείο ε) και το άρθρο 34 παράγραφος 2 στοιχείο β),

την πρόταση της Επιτροπής,

τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ⁽¹⁾,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Στόχος του προγράμματος της Χάγης είναι να βελτιωθεί η κοινή ικανότητα της Ένωσης και των κρατών μελών της να καταπολεμούν, μεταξύ άλλων, ιδίως το διασυνοριακό οργανωμένο έγκλημα. Ο στόχος αυτός πρέπει να επιτευχθεί ειδικότερα μέσω της προσέγγισης των νομοθεσιών. Πρέπει να ενισχυθεί η συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για να αντιμετωπισθούν οι κίνδυνοι και η εξάπλωση των εγκληματικών οργανώσεων καθώς και για να δοθεί αποτελεσματική απάντηση στις προσδοκίες των πολιτών και στις ανάγκες των κρατών μελών. Σχετικά με αυτό το θέμα στο σημείο 14 των συμπερασμάτων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου των Βρυξελλών της 4ης και 5ης Νοεμβρίου 2004 σημειώνεται ότι οι ευρωπαίοι πολίτες ελπίζουν ότι παράλληλα με την εξασφάλιση της τήρησης των θεμελιωδών ελευθεριών και δικαιωμάτων, η Ευρωπαϊκή Ένωση θα υιοθετήσει αποτελεσματικότερη κοινή αντιμετώπιση των διασυνοριακών προβλημάτων, όπως το οργανωμένο έγκλημα.
- (2) Η Επιτροπή, με την ανακοίνωσή της της 29ης Μαρτίου 2004 σχετικά με ορισμένες δράσεις που πρέπει να αναληφθούν στον τομέα της καταπολέμησης της τρομοκρατίας και άλλων σοβαρών μορφών εγκληματικότητας, εξέφρασε την άποψη ότι πρέπει να ενισχυθεί ο μηχανισμός καταπολέμησης του οργανωμένου εγκλήματος και σημείωσε ότι θα εκπονήσει

απόφαση-πλαίσιο για την αντικατάσταση της κοινής δράσης 98/733/ΔΕΥ της 21ης Δεκεμβρίου 1998 σχετικά με το αξιόπιστο της συμμετοχής σε εγκληματική οργάνωση στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ⁽²⁾.

- (3) Σύμφωνα με το σημείο 3.3.2 του προγράμματος της Χάγης, η προσέγγιση του ουσιαστικού ποινικού δικαίου εξυπηρετεί τους σκοπούς της διευκόλυνσης της αμοιβαίας αναγνώρισης δικαστικών αποφάσεων και της αστικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις και αφορά τομείς ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων με διασυνοριακές διαστάσεις, θα πρέπει δε να δοθεί προτεραιότητα σε τομείς εγκλημάτων που μνημονεύονται ρητά στις συνθήκες. Επομένως, χρειάζεται προσέγγιση του ορισμού των αξιόπιστων πράξεων που αφορούν τη συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση σε όλα τα κράτη μέλη. Προς τούτο, η παρούσα απόφαση-πλαίσιο θα πρέπει να καλύπτει εγκλήματα που κατά κανόνα διαπράττονται στα πλαίσια εγκληματικής οργάνωσης. Επίσης, θα πρέπει να προβλέπονται κυρώσεις αντίστοιχες προς τη σοβαρότητα αυτών των αξιόπιστων πράξεων κατά των φυσικών και νομικών προσώπων που τις διέπραξαν ή που υπέχουν ευθύνη για αυτές.
- (4) Οι υποχρεώσεις που απορρέουν από το άρθρο 2 στοιχείο α) δεν θα πρέπει να θίγουν την ελευθερία των κρατών μελών να χαρακτηρίσουν και άλλες ομάδες προσώπων ως εγκληματικές οργανώσεις, π.χ. ομάδες, σκοπός των οποίων δεν είναι το οικονομικό ή άλλο υλικό όφελος.
- (5) Οι υποχρεώσεις που απορρέουν από το άρθρο 2 στοιχείο α) δεν θα πρέπει να θίγουν την ελευθερία των κρατών μελών να ερμηνεύουν τον όρο «εγκληματικές δραστηριότητες» κατά την έννοια της τέλεσης υλικών πράξεων.
- (6) Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να βασιστεί στο σημαντικό έργο που επιτελέστηκε από τους διεθνείς οργανισμούς, ιδίως τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά του διακρατικού οργανωμένου εγκλήματος «σύμβαση του Παλέρμο», η οποία συνήφθη εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας με την απόφαση 2004/579/ΕΚ του Συμβουλίου ⁽³⁾.

⁽¹⁾ Γνώμη που εδόθη μετά από προαιρετική διαβούλευση (δεν δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα).

⁽²⁾ ΕΕ L 351 της 29.12.1998, σ. 1.

⁽³⁾ ΕΕ L 261 της 6.8.2004, σ. 69.

(7) Δεδομένου ότι οι στόχοι της παρούσας απόφασης-πλαίσιο είναι αδύνατον να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη και δύνανται συνεπώς λόγω της κλίμακος της δράσης να επιτευχθούν καλύτερα στο επίπεδο της Ένωσης, η Ένωση πρέπει να λάβει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας που θεσπίζεται από το άρθρο 5 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας όπως εφαρμόζεται με το άρθρο 2 δεύτερη παράγραφος της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, η παρούσα απόφαση-πλαίσιο δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη των στόχων αυτών.

(8) Η παρούσα απόφαση-πλαίσιο σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις αρχές που αναγνωρίζονται από το Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως τα άρθρα 6 και 49. Κανένα στοιχείο της παρούσας απόφασης-πλαισίου δεν αποσκοπεί στη μείωση ή περιστολή των εθνικών κανόνων περί θεμελιωδών δικαιωμάτων ή ελευθεριών, όπως του δικαιώματος σε δίκαιη δίκη, του δικαιώματος απεργίας, των ελευθεριών του συνέρχεσθαι, του συνεταιρίζεσθαι, του τύπου ή του λόγου, περιλαμβανομένου του δικαιώματος απάντων να συνιστούν ή να προσχωρούν σε επαγγελματικές ενώσεις χάριν της προστασίας των συμφερόντων τους και του σχετικού δικαιώματος να διαδηλώνουν.

(9) Συνεπώς, η κοινή δράση 98/733/ΔΕΥ καταργείται,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ-ΠΛΑΙΣΙΟ:

Άρθρο 1

Ορισμοί

1. Για τους σκοπούς της παρούσας απόφασης-πλαισίου, ως «εγκληματική οργάνωση» νοείται η εγκαθιδρυμένη επί ένα χρονικό διάστημα και διαρθρωμένη ένωση περισσότερων των δύο προσώπων, που δρουν από κοινού προκειμένου να τελέσουν αξιόποινες πράξεις οι οποίες επισύρουν ποινή στερητική της ελευθερίας ή μέτρο ασφαλείας στερητικό της ελευθερίας μεγίστης διάρκειας τουλάχιστον τεσσάρων ετών, ή βαρύτερη ποινή, με σκοπό να προσπορισθούν, άμεσα ή έμμεσα, οικονομικό ή άλλο υλικό όφελος.
2. Ως «διαρθρωμένη ένωση» νοείται η ένωση που δεν συγκροτείται τυχαία για την άμεση τέλεση μιας αξιόποινης πράξης, ούτε χρειάζεται να έχει επίσημα καθορισμένους ρόλους για τα μέλη της, συνέχεια στη συμμετοχή των μελών αυτών ή ανεπτυγμένη διάρθρωση.

Άρθρο 2

Αξιόποινες πράξεις σχετικές με συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση

Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε μία ή και οι δύο συμπεριφορές που έχουν σχέση με εγκληματική οργάνωση να θεωρούνται αξιόποινες πράξεις:

α) η συμπεριφορά προσώπου, το οποίο εκ προθέσεως και εν γνώσει, είτε του σκοπού και της εν γένει δραστηριότητας της εγκλημα-

τικής οργάνωσης, είτε της πρόθεσής της να τελέσει τις εν λόγω αξιόποινες πράξεις, συμμετέχει ενεργά στις εγκληματικές δραστηριότητες της, περιλαμβανομένης της παροχής πληροφοριών ή υλικών μέσων, της στρατολόγησης νέων μελών, καθώς και κάθε μορφής χρηματοδότησης των δραστηριοτήτων της, ενώ γνωρίζει ότι η συμμετοχή του θα συμβάλει στην τέλεση των εγκληματικών δραστηριοτήτων της οργάνωσης·

β) η συμπεριφορά προσώπου η οποία συνίσταται σε συμφωνία με ένα ή περισσότερα πρόσωπα ότι θα αναπτυχθεί δραστηριότητα η οποία, αν υλοποιηθεί, θα συνίσταται στην τέλεση αξιόποινων πράξεων που αναφέρονται στο άρθρο 1, ακόμη και αν το εν λόγω πρόσωπο δεν συμμετέχει στην εκτέλεση της δραστηριότητας αυτής.

Άρθρο 3

Κυρώσεις

1. Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε:

α) η αξιόποινη πράξη την οποία αναφέρει το στοιχείο α) του άρθρου 2 να τιμωρείται με μέγιστη ποινή στερητική της ελευθερίας τουλάχιστον μεταξύ δύο και πέντε ετών· ή

β) οι αξιόποινες πράξεις τις οποίες αναφέρει το στοιχείο β) του άρθρου 2 να τιμωρούνται με την ίδια μέγιστη στερητική της ελευθερίας ποινή την οποία επισύρει και η αξιόποινη πράξη που αποτελούσε το αντικείμενο της συμφωνίας, ή με ποινή στερητική της ελευθερίας το μέγιστο ύψος της οποίας είναι τουλάχιστο μεταξύ δύο και πέντε ετών.

2. Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε το γεγονός ότι οι αξιόποινες πράξεις που αναφέρονται από το άρθρο 2, όπως τις ορίζει το εν λόγω κράτος μέλος, έχουν τελεσθεί στα πλαίσια εγκληματικής οργάνωσης, να μπορεί να θεωρηθεί επιβαρυντική περίπτωση.

Άρθρο 4

Ιδιαίτερες περιστάσεις

Κάθε κράτος μέλος μπορεί να λάβει τα αναγκαία μέτρα ώστε οι ποινές που αναφέρει το άρθρο 3 να μπορούν να μειωθούν ή ο δράστης να μπορεί να εξαιρεθεί της εφαρμογής τους, αν αυτός, για παράδειγμα:

α) εγκαταλείπει την εγκληματική δραστηριότητα και

β) παράσχει στις διοικητικές ή δικαστικές αρχές πληροφορίες, τις οποίες δεν θα μπορούσαν άλλως να αποκτήσουν και οι οποίες τις βοηθούν:

i) να αποτρέψουν, να παύσουν ή να περιορίσουν τα αποτελέσματα της αξιόποινης πράξης,

ii) να προσδιορίσουν ή να παραπέμψουν στη δικαιοσύνη τους λοιπούς δράστες της αξιόποινης πράξης,

iii) να εξεύρουν αποδεικτικά στοιχεία,

- iv) να στερήσουν την εγκληματική οργάνωση από αθέμιτους πόρους ή κέρδη που απορρέουν από τις εγκληματικές της δραστηριότητες, ή
- v) να αποτρέψουν την τέλεση άλλων αξιόποινων πράξεων που αναφέρει το άρθρο 2.

Άρθρο 5

Ευθύνη νομικών προσώπων

1. Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε τα νομικά πρόσωπα να μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνα για καθεμία από τις αξιόποινες πράξεις που αναφέρει το άρθρο 2, όταν αυτές τελούνται για λογαριασμό τους από οποιοδήποτε πρόσωπο, που ενεργεί είτε ατομικά είτε ως μέλος οργάνου του οικείου νομικού προσώπου, το οποίο κατέχει ιδίνοια δέση εντός του νομικού προσώπου βασιζόμενη σε:

- a) εξουσία εκπροσώπησης του νομικού προσώπου·
- β) εξουσία λήψης αποφάσεων εξ ονόματος του νομικού προσώπου·
- γ) εξουσία ασκήσεως ελέγχου εντός του νομικού προσώπου.

2. Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε τα νομικά πρόσωπα να μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνα σε περίπτωση που η παράλειψη εποπτείας ή ελέγχου, από πρόσωπο αναφερόμενο από την παράγραφο 1, καθιστά δυνατή την τέλεση από πρόσωπο που τελεί υπό την εξουσία του μιας από τις αξιόποινες πράξεις που αναφέρει το άρθρο 2, προς όφελος του οικείου νομικού προσώπου.

3. Η ευθύνη νομικών προσώπων δυνάμει των παραγράφων 1 και 2 δεν θίγει την ποινική δίωξη των φυσικών προσώπων που είναι δράστες ή συνεργοί μιας από τις αξιόποινες πράξεις που αναφέρει το άρθρο 2.

4. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ως νομικά πρόσωπα νοούνται όλες οι οντότητες που έχουν νομική προσωπικότητα, σύμφωνα με το εφαρμοστέο δίκαιο, εξαιρουμένων των κρατών ή δημοσίων οργανισμών που ασκούν κρατική εξουσία και των δημοσίων διεθνών οργανισμών.

Άρθρο 6

Κυρώσεις κατά νομικών προσώπων

1. Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε κάθε νομικό πρόσωπο το οποίο υπέχει ευθύνη κατά την έννοια της παραγράφου 1 του άρθρου 5 να υπόκειται σε αποτελεσματικές, ανάλογες και αποτρεπτικές κυρώσεις, στις οποίες περιλαμβάνονται χρηματικές ποινές ή πρόστιμα και, ενδεχομένως, άλλες κυρώσεις, π.χ.:

- a) αποκλεισμός από δημόσιες παροχές ή ενισχύσεις·
- β) προσωρινή ή οριστική απαγόρευση της άσκησης εμπορικής δραστηριότητας·

γ) επιβολή δικαστικής εποπτείας·

δ) δικαστική εκκαθάριση·

ε) προσωρινό ή οριστικό κλείσιμο εγκαταστάσεων που χρησιμοποιήθηκαν για την τέλεση της αξιόποινης πράξης.

2. Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε κάθε νομικό πρόσωπο που υπέχει ευθύνη κατά την έννοια της παραγράφου 2 του άρθρου 5 να υπόκειται σε αποτελεσματικές, ανάλογες και αποτρεπτικές κυρώσεις.

Άρθρο 7

Δικαιοδοσία και συντονισμός των διώξεων

1. Κάθε κράτος μέλος μεριμνά ώστε η δικαιοδοσία του να καλύπτει τουλάχιστον τις περιπτώσεις κατά τις οποίες οι αξιόποινες πράξεις τις οποίες αναφέρει το άρθρο 2 τελέστηκαν:

a) εν όλω ή εν μέρει μέσα στο έδαφός του, όποιος και αν είναι ο τόπος όπου η εγκληματική οργάνωση έχει τη βάση της ή αναπτύσσει τις εγκληματικές δραστηριότητές της·

β) από υπήκοό του· ή

γ) προς όφελος νομικού προσώπου που εδρεύει στο έδαφος αυτού του κράτους μέλους.

Κάθε κράτος μέλος μπορεί να αποφασίσει ότι δεν θα εφαρμόζει, ή ότι θα εφαρμόζει μόνον σε συγκεκριμένες περιπτώσεις ή περιστάσεις, τους κανόνες περί δικαιοδοσίας των στοιχείων β) και γ), εφόσον οι αξιόποινες πράξεις που αναφέρει το άρθρο 2 έχουν διαπραχθεί έξω από το έδαφός του.

2. Όταν μία αξιόποινη πράξη, που αναφέρεται από το άρθρο 2, υπάγεται στη δικαιοδοσία περισσότερων του ενός κρατών μελών και οποιοδήποτε από αυτά μπορεί εγκύρως να κινήσει δίωξη βάσει των αυτών πραγματικών περιστατικών, τα οικεία κράτη μέλη συνεργάζονται για να αποφασίσουν ποιο από αυτά θα ασκήσει την ποινική δίωξη κατά των δράστων της αξιόποινης πράξης, στοχεύοντας σε συγκέντρωση, εάν είναι δυνατόν, της δίωξης σε ένα μόνον κράτος μέλος. Προς τούτο, τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιούν την Ευρωπαϊκή Μονάδα Δικαστικής Συνεργασίας ή κάθε άλλο οργανισμό ή μηχανισμό που έχει εγκαθιδρυθεί μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση για να διευκολύνει τη συνεργασία των δικαστικών τους αρχών και το συντονισμό των ενεργειών τους. Πρέπει να λαμβάνονται ιδιαίτερος υπόψη οι ακόλουθοι παράγοντες:

a) το κράτος μέλος, στο έδαφος του οποίου διεπράχθησαν οι αξιόποινες πράξεις·

β) το κράτος μέλος, του οποίου ο δράστης είναι υπήκοος, ή στο οποίο έχει τη διαμονή του·

γ) το κράτος μέλος καταγωγής των θυμάτων·

δ) το κράτος μέλος, στο έδαφος του οποίου ανακαλύφθηκε ο δράστης.

3. Τα κράτη μέλη τα οποία, σύμφωνα με το δικαίό τους, δεν εκδίδουν ή δεν παραδίδουν ακόμη τους πολίτες τους, θα λάβουν τα κατάλληλα μέτρα ώστε να υπάγουν στη δικαιοδοσία τους και να διώκουν, όπως ενδείκνυται, τις αξιόποινες πράξεις που αναφέρει το άρθρο 2, όταν διαπράττονται από πολίτη τους εκτός του εδάφους τους.

4. Το παρόν άρθρο δεν αποκλείει την άσκηση δικαιοδοσίας επί ποινικών υποθέσεων, όπως την έχει θεσπίσει ένα κράτος μέλος σύμφωνα με την εθνική του νομοθεσία.

Άρθρο 8

Αυτεπάγγελτη δίωξη χωρίς καταγγελία ή κατηγορία από θύματα

Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε η διεξαγωγή ανακρίσεων ή η άσκηση δίωξης για τις αξιόποινες πράξεις, τις οποίες αναφέρει το άρθρο 2, να μην εξαρτώνται από καταγγελία ή κατηγορία προερχόμενη από θύμα της αξιόποινης πράξης, τουλάχιστον όσον αφορά πράξεις που τελέσθηκαν στο έδαφος του κράτους μέλους.

Άρθρο 9

Κατάργηση υφιστάμενων διατάξεων

Η κοινή δράση 98/733/ΔΕΥ καταργείται.

Η αναφορά στη συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση κατά την έννοια της κοινής δράσης 98/733/ΔΕΥ σε πράξεις που θεσπίζονται κατ' εφαρμογή του τίτλου VI της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας ερμηνεύεται ως αναφορά στη συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση κατά την έννοια της παρούσας απόφασης-πλαίσιο.

Άρθρο 10

Εφαρμογή και εκθέσεις

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να συμμορφωθούν με την παρούσα απόφαση-πλαίσιο πριν από τις 11 Μαΐου 2010.

2. Τα κράτη μέλη διαβιβάζουν στη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου και στην Επιτροπή το αργότερο μέχρι τις 11 Μαΐου 2010, το κείμενο των διατάξεων με τις οποίες μεταφέρουν στο εθνικό τους δικαίο τις υποχρεώσεις που τους επιβάλλει η παρούσα απόφαση-πλαίσιο. Βάσει έκθεσης που συντάσσεται βάσει των πληροφοριών αυτών και γραπτής έκθεσης της Επιτροπής, το Συμβούλιο εξετάζει πριν από τις 11 Νοεμβρίου 2012, τον βαθμό στον οποίο τα κράτη μέλη έχουν λάβει τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να συμμορφωθούν με την παρούσα απόφαση-πλαίσιο.

Άρθρο 11

Εδαφική εφαρμογή

Η παρούσα απόφαση εφαρμόζεται στο Γιβραλτάρ.

Άρθρο 12

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα απόφαση-πλαίσιο αρχίζει να ισχύει την ημέρα της δημοσίευσής της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Λουξεμβούργο, 24 Οκτωβρίου 2008.

Για το Συμβούλιο

Η Πρόεδρος

M. ALLIOT-MARIE